

Mei 2003

Andringa Staach Nijs

37

Orgaan van de
Andringa-Stichting

Andringa-Stichting

Voorzitter

Herman Andringa
Hoofdweg 205
8474 CG OLDEHOLTPADE
E-mail: herman@art4u.demon.nl

Penningmeester

Jaap Andringa
Waterlelie 5
9291 JP KOLLUM
Postgiro 99008 of Rabobank 320.20.10.15
t.n.v. Andringa Stichting te Kollum

Secretaris en correspondentieadres

Karin Andringa-Nieuwenhuizen
Zonneweide 16
8256 GR BIDDINGHUIZEN
E-Mail : andringa.stichting@chello.nl

Boeken

Ferdinand en Nelly Ettema-Andringa
Geert Knolweg 48
8501 MK JOURE

Andringa-archief

Tsjikke Andringa
Leeuwerikstraat 5
9269 NB VEENWOUDEN
0511 – 472207
E-mail : Tsjikkeandringa@hetnet.nl

Van de voorzitter

Volgend jaar is het vier jaar geleden dat wij een familiedag organiseerden. 2004 is daarom weer het jaar dat Andringa's uit de hele wereld bij elkaar komen. Het bestuur van uw stichting breekt zich het hoofd over waar en hoe wij deze dag zullen invullen. Aan ideeën geen gebrek. De keuze is groot. Zelfs nu het economisch gezien wat minder gaat met ons land, blijken wij te leven in een tijd van overvloed op het gebied van vermaak, recreatie, sport, spel, uitgaan, sociale contacten en andere uitjes. We hebben tijd om te fietsen, wandelen, lezen, tv kijken, neuspeuteren en nog vele andere leuke en minder leuke activiteiten. Bezigheid is een vak geworden. Wij houden bezig of worden bezig gehouden. We laten ons bezighouden.

Bezigheden. Ik laat het woord smelten op mijn tong. Gut, wat lijkt dat op Bazigheden. Zijn bezige mensen ook bazige mensen? Hoeft niet, denk ik. Hoe dan ook, Andringa's zijn over het algemeen bezige mensen. Altijd wat te doen, altijd de schouders onder vrijwilligerswerk. Voor een belangrijk deel functioneert onze bezigheidscultuur dankzij deze actievelingen. Als de nood aan de man is, staan er altijd weer krachten klaar om de klus te klaren. Dus ook met uw bestuur komt het goed. In ASN 36 heb ik al kunnen aankondigen dat de verjonging echt ingezet is. Nooit eerder was er een dergelijk druk (e-mail) verkeer tussen de bestuursleden. Verheugend en inspirerend. Dit ASN is er het bewijs van. Achter het maken en versturen van deze familieperiodiek schuilt veel onopgemerkt werk. Dit werk komt aan het licht door ons internet: vroeger werd mondeling en telefonisch veel afgehandeld. Dat vond plaats tussen twee mensen en vaak wisten de anderen niet wat voor handelingen allemaal nodig waren om een

nummer uit te brengen en de administratie op orde te houden. Door te communiceren met e-mail zijn de werkzaamheden zichtbaarder geworden. Ik zal u besparen hoeveel overleg heeft plaats gevonden bij de overdracht van het secretariaat. In onze eigentijdse taal zou ik kunnen zeggen: dat wilt u niet weten!

Een paar bestuurszaken wil ik vanaf deze plek noemen. Al enige tijd is het bestuur ervan op de hoogte dat de gezondheid van Janke Andringa te wensen overlaat. Sjoerd en Janke zijn zeldzaam trouwe bezoekers van onze bestuursvergaderingen, maar helaas hebben zij nu de handdoek in de ring moeten gooien. Natuurlijk kunnen wij er vrede mee hebben dat Sjoerd en Janke zich na een lange periode van inzet en medeleven een punt zetten achter het stichtingswerk. Toch was het even schrikken. Sjoerd en Janke niet meer bij de bijeenkomsten, bijna ondenkbaar.... Natuurlijk werden deze werkgroepleden, bestuursleden van het eerste uur, met heel veel lof uitgezwaaid. En natuurlijk blijven ze deel uitmaken van onze familievriendenkring. De bedachtzame en genuanceerde benadering van Sjoerd en de zachtmoedige en bescheiden aanwezigheid van Janke zullen we echt missen.

De werkbijen van het eerste uur komen op een leeftijd dat kracht, vitaliteit en geest minder worden. Ook afscheid nemen hoort bij het leven. Een markante persoonlijkheid, Felix Andringa, (uit Weesp, zeiden we er vroeger altijd bij) is gestorven. Felix is van het begin af aan lid geweest van de Andringa werkgroep en later was hij bestuurslid van de AS. Ik heb hem nog enkele jaren mee mogen maken. In de korte tijd dat wij samen in het bestuur zaten, ben ik zeer op hem gesteld geraakt. Een man uit een

stuk. Betrouwbaar, attent en humoristisch. Als ik een keer tijd heb dan schrijf ik een stuk over Felix.

Onze Andringa Stichting loopt al naar de 25 jaar! Tijd dus voor jonge werkbijen. Creatieve en actieve familieleden die vorm kunnen geven aan nieuwe uitdagingen. Zo leeft het idee bij

ons om een Andringa-kalender te produceren met afbeeldingen van kunstreproducties van kunstenaars, die in onze familie voorkomen. We willen in contact komen met deze kunstenaars. Van sommigen weten we dat zij hieraan mee willen doen, van anderen weten

wij het niet en wie weet zijn er nog vele onbekende kunstenaars. Kortom, een oproep aan al die creatieve Andringa's om zich bij ons bekend te maken.

Herman Andringa (NB 22114)

Op reis in de periode 1700 tot 1900

Friesland op zijn elf en dertigst!

Wie de 18e en 19e eeuwse geschiedenis van Friesland wil bestuderen, is daarvoor vaak aangewezen op de Hollandse geschiedschrijving. Gelukkig treffen we in een prachtig reisboek, geschreven door Wopke Eekhof, een aardige beschrijving aan hoe men reisde onderweg van *Leeuwarden* naar andere plaatsen in Friesland.

Wopke (1809-1880) was vanaf 1838 stadsarchivaris in Leeuwarden. Voor uitgever G.T.N.Suringar schreef hij op diens verzoek een reisgids. Het spreekt vanzelf dat een dergelijke reis niet zo eenvoudig was. Van vele Andringa's uit die tijd weten we dat ze bestuursfuncties hebben bekleed. Veronderstel dat een van die bestuurders werd afgevaardigd door de gedeputeerde Staten van Friesland naar de Staten-

Generaal in Den Haag. Voor het nemen van beslissingen moest men telkens overleg plegen. De afgevaardigde had slechts een beperkt mandaat en de gevolmachtigde reisde dus veelvuldig op en neer van Leeuwarden naar Den Haag. Moest er worden besloten over de hoeveelheid geld die Friesland zou bijdragen aan een veldtocht van de stadhouder, dan moest de gedeputeerde eerst overleg plegen met de Staten in Leeuwarden. Friesland telde in de 18e en 19e eeuw 11 steden en 30 grietenijen. Het gezegde "Op zijn elf en dertigst" is dan hier ook aan ontleend! Laten we eens een reis volgen van een gedeputeerde naar Den Haag. We gebruiken daarbij het reisbeschrijving van Wopke Eekhof.

Met de diligence (koetswagen)

Met de diligence vertrok de reiziger in alle vroegte vanuit *Leeuwarden*. Het eerste stuk van de reis liep over *Akkrum* via een zandweg naar *Nieuwe Schouw* en vandaar naar *Joure*. Vooral in de winter zal het geen comfortabele reis geweest zijn. Er waren nogal wat stopplaatsen waar de paarden werden gewisseld en de gelegenheid werd geboden de benen te strekken. In de regel werden er vier paarden ingespannen die door een wat oudere flegmatieke koetsier werden gemend. Binnen in de koets was het soms koud zodat men zich met wat kleden en polsmoffen probeerde op te warmen. Ook een stoof hield de benen warm in de winter! Met de "Leeuwarder Courant" kon de gedeputeerde zich op de hoogte stellen van de laatste nieuwtjes en beursnoteringen. IJzeren wagenveren werden nog niet toegepast, zodat de koets flink heen en weer schudde als men door een wagenspoor reed.

De reis werd vervolgd over *Scharsterbrug* en *Huis ter Heide*

en Sint Nicolaasga. Bij *Huis ter Heide* passeerde men het landgoed van Jhr. Van Eysinga. Daar bevond zich ook de herberg waar men eventueel kon overnachten. Als het weer erg slecht was of er was veel oponthoud, werd daarvan veelvuldig gebruik gemaakt. Meestal ging de reis over de rijweg naar *Doniaga en Follega* zuidwaarts. Tegen de avond bereikte men dan *Lemsterland*.

De veerdienst.

Lemsterland komt in de archieven van 1399 voor als **Oosterzeeingerland**. Nabij de sluis in Lemmer bevindt zich het huis van grietman **Regnerus van Andringa de Kempnaer van Lemsterland (1692-1742)**. De naam

ANDRINGA-STATE is in de gevel aangebracht. Hij was eigenaar van en runde de veerdienst van Friesland naar Holland en Overijssel en een postiljonbedrijf van Lemmer op Groningen kort nadat een berijdbare weg was aangelegd. Tot 1828 ging dat per zeilvaart, later met de stoomboot. Zoals **Turn und Taxis** bezat de familie daarmee een postdienst voordat de postzegel in 1852 was uitgegeven. Het octrooi dateert van 1703 en 1740. De Amsterdamse postorganisatie gebruikte sinds 1667 een stempel, dat op de brief werd geplaatst en aangaf wat de geadresseerde moest betalen. Zie voorts het Andringaboek deel 2 bladzij 48-49. Bovendien kunt u op bladzij 54-55 het verslag van Wilco van een reis over de Zuiderzee nog eens nalezen. Hij was op reis naar Den Haag en overnachtte in de Keizers Kroon te Amsterdam in zijn functie als grietman. Het was gebruikelijk in die tijd dat personen van adellijke afkomst een reis maakten naar Frankrijk en Italië voor hun algemene ontwikkeling en om de nodige diplomatieke contacten te leggen. De veerdienst

functioneerde ook nog deze eeuw. De bekende Lemmer nachtboot "Jan van Nieveen" onderhield toen de verbinding met Amsterdam; deze lag in de binnenhaven, voorbij de Zijlroede.

Met de boot naar Amsterdam

Tegen de avond scheepte men zich in voor de boot naar Amsterdam. Het schip was voorzien van kooien, zodat de afgevaardigde, na een dronk met de schipper, comfortabel van zijn nachtrust kon genieten. Na de bootreis, die hopelijk onder goede weersomstandigheden werd gemaakt, kwam men de volgende dag aan op de plaats van bestemming. Voor het laatste deel van de reis kon de reiziger de dienstregeling raadplegen van Jan ten Hoorn: "*Reisboek door de Vereenigde Nederlandse Provinciën*". Vanaf Amsterdam reed de postkoets tweemaal daags naar Den Haag. Was het mooi weer dan werd deze koets genomen en reed men via Haarlem naar Den Haag. Onderweg genoot de reiziger van het afwisselende landschap.

Met de trekschuit

Was het wat kouder dan ging soms de voorkeur uit om per trekschuit van Amsterdam via Haarlem of Utrecht te reizen. Het was dan iets comfortabeler, want deze schepen

hadden kooien om in te slapen en in de winter beschikte men vaak over een potkachel in de kajuit. Wel moest een extra dag worden uitgetrokken voor deze reis. De stad beschikte over verschillende veerhuizen, waar men de avond kon doorbrengen. Zo sprak men van het Leidse veer, het Amsterdamse veer en het Utrechtse veer. Meestal diende zo'n veerhuis als halteplaats en onderweg konden de passagiers in-

of uitstappen. De passagier moest zelf zorgen voor de proviand, terwijl de oudere heren vaak waren voorzien van lange gouwenaars om toeback te roken. In alle vroegte 's morgens om half vier werden de trossen losgegooid. De schipper gaf het commando "jagertje vooruit" en het paard dat de schuit voorttrok haalde de lijn aan en voort ging het over het jaagpad. Bij elke brug werd de tros even losgegooid om de obstakels te omzeilen. Bij bochten in de rivier werd gebruik gemaakt van palen op de kribben, waar de lijn strak overheen kon worden getrokken. Ook boemde de schipper, om vaart in zijn schuit te houden, bij het passeren van bruggen en sluizen.

Tijdens de overtocht kon men aan dek van het landschap genieten, maar als het wat te fris werd, waarschuwde de schipper op tijd om terug te keren naar de roef. In de kajuit kon men de "Opregte Haarlemse Courant" lezen of luisteren naar sterke verhalen over verre oorden van diplomaten en kooplui. Klassen

kenden de trekschuit niet. Alleen een kooi kon worden gereserveerd. Op deze wijze kon men redelijk comfortabel flinke afstanden afleggen. Na aankomst kon men zich in het veerhuis verfrissen, om vervolgens de tocht per diligence voort te zetten. De gedeputeerde zal de tocht naar Den Haag waarschijnlijk meteen zonder verder oponthoud hebben vervolgd. Al met al was hij 3 tot 5 dagen onderweg naar Den Haag. Dat zal de besluitvorming waarschijnlijk wel niet ten goede zijn gekomen. In Den Haag aangekomen ging hij met een draagkoets of sleepkoets, de zogenaamde "toeslede", verder naar zijn bestemming. Dat gaf de gedeputeerde bovendien de kans in de stad bij bekenden langs te gaan om zich op de hoogte te stellen van de laatste nieuwtjes met betrekking tot het politieke gebeuren in Holland. In de 18e

eeuw nam men ruim de tijd voor alles, vergelijk dat maar eens het jachtige leven van de 21e eeuw.
Piet Andringa (NC2113)

OPROEP

De Andringa Stichting bestaat nu al een flink aantal jaren. In die jaren zijn er natuurlijk wel wisselingen in het bestuur geweest, maar over het algemeen is de vaste kern vrij stabiel. Dit betekent ook dat diezelfde mensen zich al jaren bezig houden met het bedenken en schrijven van kopij voor het ASN, wat niet altijd een makkelijke taak was en is. Het lijkt ons daarom leuk als we vanuit de lezers zo af en toe een verhaal voor ons familieblad “Andringa Staach Nijs” zouden mogen ontvangen. Wij kunnen ons niet voorstellen dat er in de families nooit iets gebeurt dat het vermelden waard is.

Daarom doen wij hierbij een oproep aan mensen die eens een stukje willen insturen. De ingezonden concepten hoeven niet hoogdravend of taalkundige hoogstandjes te zijn, als het maar iets te maken heeft met Andringa's. (De redactie van ASN beslist uiteindelijk over plaatsing, inkorten, bijstelling en/of overige wijzigingen.) Hebt u in de familie iets georganiseerd dat ook voor andere Andringa-families interessant is? Zijn er bijzondere of juist hele alledaagse, grappige, dingen in uw familie voorgevallen? Maak er een kort verhaaltje van en stuur het naar het nieuwe secretariaat van de Andringa Stichting.

Als u niet zelf wilt schrijven maar wel iets interessants heeft om te vermelden, stuur dan

even een kattedelletje naar het secretariaat of bel met Karin Andringa 0321 – 331508 ('s avonds na 18.30 uur) en wij proberen uw “verhaal” om te zetten in kopij voor een volgend nummer. Alvast heel hartelijk dank voor uw inzendingen!

Nieuws van de penningmeester

Na de laatste familiedag in 2000 zijn wij in financieel opzicht nu in een wat rustiger vaarwater terecht gekomen.

De acceptgiro's zijn het afgelopen jaar niet verzonden, omdat wij van mening zijn dat wij u, gezien de activiteiten van het bestuur, hiermee niet lastig mochten vallen.

Als voorbereiding op de familiedag in 2004 treft u echter nu wel een acceptgiro aan bij deze ASN 37. De bijdrage hebben wij vastgesteld (afgerond) op € 5,00 per jaar. Uiteraard is er weer de mogelijkheid iets extra's, in de vorm van een gift, over de maken. Deze giften zijn zeer welkom, zeker met betrekking tot de komende familiedag. Uit deze extra inkomsten kunnen wij die dag wellicht enkele activiteiten financieren. Ook zouden de kosten van deelname aan deze dag hierdoor enigszins kunnen worden beperkt.

Tot slot de financiële situatie per eind februari 2003:

Spaarrekening	€ 925,00
Lopende bankrekening	€ 3.744,00
Girorekening	<u>€ 2.265,00</u>
TOTAAL SALDO	€ 6.934,00

Kollum, 27 februari 2003

Jaap Andringa - penningmeester

Belangrijk !!

Bij dit nummer van Andringa Staach vindt u een blanco acceptgiro. Wilt u zo vriendelijk zijn zelf zo duidelijk mogelijk uw naam, adres, familiecode (zie adressticker op envelop), bedrag, enz. in te vullen. Bij voorbaat hartelijk dank!

Progress ???

Looking out of the window I notice I am surrounded by winter. The leaves have fallen of the trees and the flowers are all gone. Nature seems to be asleep. A pause....

Last summer was perfect, nice sunny weather and blue skies nearly every day. Again, we had a lot of fun swimming in the lakes and soaking up that lovely sun. I have seen many tourists around, our province is gaining in popularity. Probably because it is still an untouched piece of Holland. Not too much Germans though ...

The famous sailing competition was won by Leeuwarden but they were disqualified later. This caused a lot of rumour because some of the chief captains felt assaulted in the honour and tradition.

Another remarkable fact is the appearance of traffic jams in Friesland! Joure and Heerenveen are on the radio almost every day now. These modern times... Maybe I am old fashioned but I liked my area much better without it's industrial part

Karin Andringa (NC 2114)

(Vertaling: Progress???)
Vooruitgang ???

Kijkend uit het raam, merk ik dat ik ben omgeven door de winter. De blaadjes zijn van de bomen gevallen en de bloemen zijn weg. De natuur lijkt te slapen. Een pauze.....

Vorig jaar zomer was perfect, heerlijk zonnig weer en bijna elke dag een prachtig blauwe hemel. Wederom hadden we, al zonnebadend, veel plezier tijdens het zwemmen in de meren. Ik zag veel toeristen. Onze provincie begint aan populariteit te winnen, waarschijnlijk omdat het nog steeds een rustig en onaangestast stukje Holland is. Bovendien niet zoveel Duitsers. Het beroemde skûtsjesilen werd door Leeuwarden gewonnen maar dit skûtsje werd later gediskwalificeerd. Dit veroorzaakte veel tumult want sommige van de schippers voelde zich in hun eer getast.

Andere opmerkelijke verschijnselen zijn de verkeersopstoppingen in Friesland. Joure en Heerenveen zijn bijna dagelijks in het radionieuws. De moderne tijd.....

Misschien ben ik ouderwets maar ik hou meer van mijn streek zonder de industriële vooruitgang.)

2004

In 2004 is het weer zo ver. Dan proberen we de familiebijeenkomst in het Klooster te Drachten qua gezelligheid te overtreffen. Wij hebben daartoe een prachtige locatie gevonden, waarvan wij weten dat deze zeer in de smaak zal vallen. In het najaarsnummer van ASN komen we met nadere informatie. Nu echter willen wij u al de datum doorgeven. De familiedag zal worden gehouden op 5 juni 2004, ergens in het

hart van Friesland. Noteer deze datum dus alvast in uw agenda. Het gaat geheel een prachtige reünie worden, met een heel bijzonder tintje!! Bent u niet eerder op een familiedag geweest, dan mag u deze keer beslist niet missen!

Tevens wordt op 15 juni de 2^e Slachte marathon/wandeltocht. georganiseerd. Misschien is het een idee om deze twee evenementen te koppelen aan een korte vakantie in Friesland. Het bestuur

Kunstenaars en de Andringa Kalender

In de grote familie Andringa komen ettelijke kunstenaars voor. Sommige van hen verdienen zelfs hun brood met de verkoop van hun kunstproducten. Anderen beoefenen hun creativiteit als vrijetijdsbesteding. We hebben geen idee hoeveel Andringa's leven van hun artistieke ambacht. Ook weten we nauwelijks op welke kunstgebieden zij actief zijn. Bij toeval zie je soms de kunstuitingen van oude en recente Andringa's. Zo hier en daar blijkt er een expositie te zijn van een Andringa. Er verschijnen boeken, er wordt gemusiceerd en er wordt toneel gespeeld. In heel uiteenlopende kunstsectoren blijken Andringa's naam te hebben gemaakt of moeten zij nog naam maken. In mijn eigen familietak ken ik eveneens verschillende Andringa's die van hun hobby en passie hun beroep hebben gemaakt.

Nu zou ik graag willen inventariseren hoeveel Andringa's kunstenaar zijn en waar deze wonen en werken. Het lijkt mij namelijk zo aardig om een boekje, brochure of ander product

te maken waarin uitsluitend kunstenaars voorkomen met de naam Andringa. Ergens moet iemand gewoon beginnen aan zo'n taak. Met verschillende familieleden hebben we al eens gebrainstormd over wat je zou kunnen doen met de producten van die Andringa's. Het mooie zou zijn als we iets ontwikkelen dat geld in het laatje brengt. Waarom? Nou, de werkgroep Andringa heeft inmiddels twee boeken en een Engelse editie uitgebracht. Dat is mooi, zult u zeggen, maar de ontwikkelingen gaan door. Met de huidige digitale mogelijkheden zou het prachtig zijn dit uit te buiten en de twee boeken, met alle recente familiemutaties en verbeteringen op de tekst, opnieuw vorm te geven om over, pak weg, tien jaar een gecombineerde, nieuwe uitgave te verzorgen. Er zal veel zoekwerk moeten plaatsvinden. Gegevens moeten worden bewerkt, aangevuld, verbeterd en nieuwe feiten zullen moeten worden ingepast. Tegelijkertijd is er de gelegenheid om het boekwerk aan te vullen met deelonderwerpen, die ondertussen uitgediept kunnen zijn. Heel mooi toch? Maar daar is wel geld voor nodig! Een van de mogelijkheden om dit geld te genereren is het produceren van een Andringa-kalender. Een kalender met afbeeldingen van het werk van kunstenaars die geassocieerd zijn met Andringa. Die kalender zouden wij eigenlijk al volgend jaar op onze familiedag willen presenteren. We zijn daarom nu al op zoek naar leden voor een klein werkgroepje. Ook zijn wij op zoek naar de adressen van Andringa kunstenaars. Hoe meer hoe beter! Wij hopen namelijk dat al die Andringa kunstenaars mee willen doen aan dit project en hun werk ter beschikking willen stellen om te worden gefotografeerd.

Het werkgroepje moet gaan kiezen uit een enorme hoeveelheid kunstwerken die wij hopen te ontvangen. En natuurlijk hopen wij daarom dat enkele bereidwillige Andringa's

in zo'n ad-hoc werkgroepje zitting willen nemen om deze taak uit te voeren. Aanmelding voor deze werkgroep kan bij het secretariaat, informatie kunt u krijgen bij de voorzitter. Heeft u misschien adressen of kent u Andringa's die kunstzinnig bezig zijn en die werk hebben dat in deze kalender zou passen, aarzel dan niet en laat het ons weten. Uw nageslacht is u er erkentelijk voor!!

Herman Andringa (NB 22114)

Eponiemen

Enige tijd geleden ontvingen wij een brief uit Frankrijk. De afzender is een Hollandse arts die in Frankrijk woont. Deze arts is bezig om een encyclopedie samen te stellen van neurologische eponiemen. Wat neurologie is weten de meeste mensen wel (de wetenschap van de zenuwen), maar wat eponiemen zijn, is misschien minder bekend. Een eponiem is een woord gevormd op basis van een eigennaam, dus van de ontdekker, uitvinder of bedenker. Deze brieven-schrijver was in de bibliotheek in Nancy het eponiem "Van Andringa zenuw"

tegengekomen. Na lang speurwerk heeft de schrijver, de weledelgeleerde heer Prof. dr. G. W de Bruyn, weten te achterhalen dat dit eponiem uit een proefschrift kwam van Wigle van Andringa. Deze heeft dit proefschrift verdedigd op 24 maart 1931 te Montpellier in Frankrijk. Voor de werkelijk geïnteresseerden: de titel van dat proefschrift is "La chaine sympathique lombaire et ses rameaux commersuicants". (Nu is het handschrift van de eponiemengeleerde niet helemaal duidelijk, dus ik steek mijn hand niet in het vuur voor de juistheid van de titel.) De weledelgeleerde meneer wilde graag

de genealogische gegevens van Wigle en natuurlijk, als we die zouden hebben, een foto van deze geleerde Andringa. Als iemand de juiste tekst weet of toevallig de dissertatie kent laat het ons weten. Ook wij zijn geïnteresseerd!
Herman Andringa (NB22114)

De, ons bekende, gegevens van deze Wigle van Andringa zijn als volgt: Dr. Wigle van Andringa, familiecode: ZH11112 (familie van Lemmer) Wigle is geboren te Lemmer op 2 oktober 1901 en overleden aan een longziekte op 15 februari 1942 te Manciet (Frankrijk). Hij studeert medicijnen in Groningen en vertrekt in 1925 naar Frankrijk om zijn studie voort te zetten in het buitenland. In 1927 keert Wigle terug naar Nederland en hij studeert als arts af bij prof. Noordenbosch. Na verdere studie in Frankrijk promoveert hij op 24 maart 1931 in Montpellier "cum laude" tot doctor in de geneeskunde op het eerder genoemd proefschrift in de Franse taal! (een briljante prestatie!!!)

Wigle huwt op 15 juni 1926 te Ganiac (Ht Garonne) met Simone Gariël, dochter van Alphonse Gariël, rechter in Marseille en Marie Louise Rode. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren t.w. René Pierre van Andringa te Amsterdam op 12 april 1933 (familiecode ZH111121) en Marcel Sybren van Andringa op Aruba op 24 juli 1937 (familiecode ZH111122).

René huwt op 15 februari 1975 Maria Estéla Zárate en woont, voor zover bekend in Mexico. Marcel is gehuwd te Manciet (Gers - Frankrijk) met Michele Aurensan. René en Marcel hebben ook kinderen

Dr. Wigle van Andringa wordt in 1936 aangesteld als geneesheer-directeur bij Standard-Oil op Aruba. In 1939 keert hij terug met zijn gezin naar Europa. Zijn zoon René Pierre schrijft dat hij in 1940 met zijn ouders en broertje Nederland verliet. Het gezin van Wigle vestigt zich in Zuid-Frankrijk, waar hij een boerderij koopt met wijngaarden. Helaas overlijdt Wigle veel te vroeg in 1942 aan genoemde longziekte die hij op Aruba heeft opgelopen.

Ontmoetingen met Andringa's..... 2

Laat ik zo in ASN 37 maar weer beginnen, ontmoetingen met Andringa's ... Regelmatig ontmoet ik mijn eigen Andringa familie, af en toe de Andringa's van het Andringa Staach Bestuur, maar ook vaak andere mensen die toevallig dezelfde achternaam dragen of er aan verwant zijn.

Elke derde zaterdag van de maand wordt het oud papier bij ons opgehaald door O.P.A. (Oud Papier Actie). "Zet u het bij elkaar gebonden bij de weg om uiterlijk 9.30 uur?" staat vermeld in ons kerkblad. Vanmorgen vroeg heb ik eerst in allerijl een dikke stapel kranten doorgebladerd op zoek naar familieberichten m.b.t. Andringa's. Dankzij de krantenwijk van m'n oudste dochter ontvangen wij elke dag een extra exemplaar van het NRC. Tijd om die krant te lezen, neem ik helaas niet. Wel controleer ik ze elke maand even op Andringa-familieberichten. Vanmorgen kon ik geen advertentie ontdekken. In het Friesch Dagblad, waar ik al jaren op ben geabonneerd, kom ik vaker Andringa's tegen. Frans Andringa (YP 12112), als persfotograaf verbonden aan die krant, staat er dagelijks in. Wat maakt hij schitterend mooie en sfeervolle

foto's! Laatst had ik naar aanleiding van ASN 36 een gesprek met hem. "Vind je het na al die jaren nog leuk om met de Andringa's door te gaan?" was zijn laatste vraag. "Ja Frans, ze blijven me boeien, elk Andringa puzzelstukje wil ik een plaatsje geven. Elk familielid is voor mij waardevol, iedereen heeft zo zijn eigen verhaal, alle Andringa's, voor mij zijn ze één grote familie."

Bij het doorbladeren van de kranten vraag ik me regelmatig af wie zou willen helpen met het uitknippen en/of verzamelen van Andringa nieuws uit binnen- en buitenland, landelijke en/of regionale dag-, week-, en/of maandbladen? Twee ASN bestuursleden knippen af en toe familieberichten uit de Leeuwarder Courant. Soms krijg ik wel eens een artikel toegestuurd, maar volgens mij moeten er nog veel meer publicaties zijn die nog geen plaatsje in het Andringa archief hebben gekregen. Wie reageert? Mag ook per e-mail!

In de week na het verschijnen van ASN 36 werd ik niet alleen opgebeld door Frans, maar ook door zijn vader Sjoerd (YP 1211), zijn schoonzus Heleen en haar zoon Dedmer. Door al deze telefoontjes weet ik nu dat Sjoerd fotograaf en zijn vrouw Gré inmiddels al "oerpake" en "oerbepe" zijn geworden, proficiat!! Wist u dat Sjoerd, als oudpersfotograaf nog regelmatig actief voor het Friesch Dagblad, naast fotograferen, ook schetst, tekent en schildert? Jaren geleden luisterde ik met hem en zijn vrouw op een zondagmiddag in de kerk van St. Anna Parochie naar een Bildtse preek door gastpredikant Sijbe Andringa (YH 3112). Tijdens die kerkdienst werd de liturgie met de, in het Bildts afgedrukte, liederen door Sjoerd verfraaid met schetsjes van o.a. de preekstoel. Ik vraag me wel eens af of die tekeningen

hem hebben geïnspireerd tot een schilderstuk. Enkele jaren geleden heb ik samen met zijn eigen grote groep naaste familieleden een gedeelte van zijn reisimpressies kunnen bewonderen tijdens een expositie in de Schierstins te Veenwouden. Sjoerd 'Exloo' en Janke (ZG) waren eveneens bij de opening van die expositie aanwezig. De exposant had op een gegeven moment genoeg van alle gelukwensen en zoenen en vroeg zijn naamgenoot om die taak even van hem over te nemen. Tijdens zijn vele reizen heeft Sjoerd niet alleen de reisimpressies verwerkt in pentekeningen en aquarellen, ook zijn reisnotitieboekjes zijn de moeite waard. Worden die nog eens verwerkt in een boek, Sjoerd? In Andringa boek deel I op pag. 310 vindt u meer informatie over het grote gezin van Sjoerd en Gré.

Een vermetele bewoner van Exloo plaatste in 1977 deze windvaan; een Andringa in Drenthe.

Sjoerd (ZG 2114), onze oud-voorzitter van het eerste uur, is inmiddels met zijn vrouw Janke verhuisd van Exloo naar Heerenveen. De tuin en het huis moesten worden ingeruild voor een kleinere woonruimte in een serviceflat, zoiets gaat je niet in de koude kleren zitten. Zou de windvaan van een Andringa in Drenthe (zie blz. 355 in boek I) met de drie klaverblaadjes (Andringa wapen kenmerk) een nieuwe bestemming in Friesland hebben gekregen? Een poosje geleden werd ik benaderd door de Koninklijke Bibliotheek met het verzoek om een exemplaar van het door Sjoerd samengestelde Fryske Ferskes boek met meer dan tweehonderd, door hem verzamelde, Friese poëziealbumversjes te sturen. Alle Nederlandse boeken (van elk een exemplaar) die daar in de KB zijn verzameld, vormen een lange rij van 48 km. Aan Andringa boeken (door Andringa's

geschreven) is hier bij mij in het archief misschien 48 cm. aanwezig ...

Floris (HA 1213) Andringa, oud-bestuurslid, belde me laatst toen hij door een griepje geveld, opnieuw geboeid raakte tijdens het bestuderen van de Andringa boeken. Als klein jochie speelde hij in het Andringa hûs in het centrum van Leeuwarden. "Hebben jullie meer informatie over dit huis?" vraagt hij. Floris heeft boeiende herinneringen aan dit pand. "Schrijf er eens een verhaal over" is mijn voorstel. Ik verwijst hem door naar Tsjerk. Andringa's die op de eerste familiedag op 21 maart 1981 aanwezig waren, zullen hem en zijn vrouw Boudien waarschijnlijk nog herinneren door het stuk speciale Andringa kaas dat na afloop werd uitgereikt. Jarenlang was hij actief in de effectenhandel, sinds kort is hij weer betrokken bij de kaashandel, nu vooral in Hongarije. Ook heeft hij diverse functies bij het bisdom Groningen. Tenslotte vertelt Floris vol trots over het groeiende aantal kleinkinderen.

*Herinner hem, maar niet in donkere dagen,
herinner hem in stralende zon,
hoe hij was toen hij alles nog kon
Dankbaar zijn wij voor wat hij voor ons heeft betekend.
In het bijzijn van zijn kinderen overleden:
Felix Andringa, weduwnaar van Bep Bouchier
* 9 nov. 1916 - † 13 nov. 2002*

Herinneringen aan Felix, bestuurslid tot hij nog kon... Felix (LA1231), destijds hoofd van een RK school te Weesp, was niet aanwezig tijdens de allereerste bijeenkomst van de Andringa werkgroep in januari 1981, omdat zijn vrouw toen net was overleden. Daarna was Felix, ondanks de voor hem grotere reisafstand vergeleken bij de overige bestuursleden, bij bijna alle vergaderingen en familiedagen aanwezig. Op de

eerste Andringa familiedag zongen we met zijn allen op de melodie van “Tulpen uit Amsterdam”, het door hem geschreven en aldaar gedirigeerde lied: “Als de lente komt, komen Andringa’s allen hier tezaam ...” Herinner zijn handschrift, altijd even keurig en hellend, helaas veranderend door zijn ziektebeeld, zijn punctualiteit, zijn correcties op de proefdrukken, zijn plichtsgevoel, zijn gastvrijheid, zijn blijheid en interesse voor eigen familie, kinderen en kleinkinderen. Felix’s kinderen stonden jarenlang zeer trouw aan zijn zijde. Het welkom voor mij tijdens de avondwake was hartverwarmend. Een exemplaar van het Andringa boek deel I had in de kerk een bijzondere plaats naast de foto van Bep, een bloemstuk, zijn onderscheidingen en bij de gekalligrafeerde tekst voor “Lieve Opa” tijdens die avondwake voorafgaand aan de uitvaart. *Licht overspoel ons. Leer ons in eenvoud te geloven dat er begint een nieuwe tijd.*

65+ Staat er als huisnummer en daaronder een tweede bordje met Johan en Aggie Nota. Hun gevoel voor humor valt hierdoor direct op. Hun huis in Joure hebben zij na de pensionering van Johan betrokken. 65-Plussers waren ze toen, 80-plusser is Johan nu en Aggie bijna. In de hal boven de deur twee grote wapentegelttableaus: Nota en Andringa. Zeer gedreven sneupers op genealogisch gebied. Het is en blijft verslavend, geeft Johan toe. Aggie, heerlijk spontaan en liefde voor de medemens uitstralend, voor iedereen een belangstellend woord, een liefdevolle daad. Jammer dat haar gezondheid sterk achteruitgaat. Johan staat trouw en zorgzaam aan haar zijde. Op de eerste bijeenkomst bij Ype en Japke thuis heb ik Johan en Aggie leren kennen. Bijzondere mensen, bescheiden op de achtergrond, maar sterk aanwezig bij het aanleveren van

waardevolle informatie en het tot stand komen van beide Andringa boeken. Toen zij nog in Driebergen woonden, bivakkeerden ze 's zomers in een caravan in Friesland, zodat zij dichterbij Leeuwarden en het Rijksarchief aldaar waren om nog meer gegevens voor het familieonderzoek te kunnen achterhalen. (LE 21)

Ook in Joure wonen Ferdinand en Nelly Ettema – Andringa (LA 21). Hun naam staat in bijna elk ASN met vermelding 'Boeken'. Toen in 1985 het eerste Andringa boek verscheen hebben zij de verantwoordelijkheid van het beheer van de nieuwe boeken op zich genomen en dat doen ze nog steeds. Regelmatig kwamen Ferdinand en Nelly even een dag naar mijn woonplaats om te helpen met o.a. het vouwen en nieten van ASN, het stempelen van de enveloppen, adresstickers plakken, ASN krantjes in enveloppen steken, enz. De mailing met acceptgirokaarten, vooral wanneer die met adressen waren bedrukt, neemt extra veel tijd in beslag. Het adres op de acceptgiro moet overeenkomen met het adres op de envelop. Even een telefoontje en zij stonden en staan nog steeds klaar. Tijdens elke familiedag present, beiden zeer actief in de organisatie rond die dagen en in de ontvangstcommissie, Ferdinand buiten en Nelly binnen. Ook nu, hoewel een dagje ouder en soms even ziek, nog altijd actief aanwezig en bezig.

Ik hoop zo dat binnenkort meer Andringa's hulp willen bieden met bijv. het verzendklaar maken van Andringa Staach Nijs en de organisatie rond de familiedag. Het secretariaat wordt inmiddels verzorgd door Karin uit Biddinghuizen. Karin heeft zichzelf, met haar man Jurrie (VA 111232) en dochters Esther en Danielle, al voorgesteld in ASN 36. Vol energie stort zij zich op haar nieuwe functies: niet alleen als secretaris, maar ook als redactielid van ASN. Zijn er in de buurt van haar

woonplaats mensen die Karin af en toe willen helpen met het etiketteren en insteken van ruim 900 exemplaren. ASN? Wie reageert?

Het adressenbestand van de Andringa's is jaren geleden bij Arjen en Tineke door Arjan thuis, toen hij het secretariaat verzorgde, in de computer ingevoerd. Arjen (YB 1333) vertelde altijd vol vuur over de nieuwste ontwikkelingen. Heel punctueel hield hij bovendien alle jaarlijkse abonnementstortingen en giften bij. Helaas overleed hij al op 64-jarige leeftijd. Tineke, binnenkort kom ik even langs om bij te praten! Via Arjen's familie kreeg ik laatst per ongeluk een "uitnodiging" voor de neven en nichtendag. Ik ben geen "naaste familie".... Wat zou mijn moeder, Grytsje, volle nicht van Arjen, dit een leuk initiatief hebben gevonden. Hoe was die dag overigens? Over heit Sybe en mem Grytsje (YB 1221) staat in ASN 25 een boeiend interview door Herman afgenomen en verwoord. Zelf heb ik het als zeer bijzonder ervaren om jarenlang samen met mijn ouders vanaf de oprichting in 1981 in het Andringa bestuur te zitten. Mem Grytsje overleed in 1995, heit Sybe 2½ jaar later op 84-jarige leeftijd.

Ontmoetingen met Andringa's ... Dit verhaal in ASN 37 gaat langzamerhand over veel oud- en huidige bestuursleden. Het lijkt wel een reünie. Nou ja, laat ik dan ook maar even doorgaan met de mensen van het eerste uur en daarna ... In het eerste Andringa boek uit 1985 staat op blz. 374 een foto van het toenmalige bestuur. Tweeëntwintig personen staan op die groepsfoto. Ype Brouwers, onze genealoog en Japke Hoekstra, in fries kostuum, als enige niet-Andringa's, maar door hun

interesse wel zeer verweven met de Andringa's. Hun beide zoons ontmoette ik de laatste jaren wel eens in Leeuwarden o.a op de Vrije School waar ik een tijdje als stagiaire werkte. In "Genealogie", het kwartaalblad van het CBG. zie ik regelmatig zijn "visitekaartje" staan: "Ype Brouwers, genealoog, korrespondint ryksargyf, voor gedegen onderzoek in Fryslân".

Menno en Jannie (LC 1221) heb ik nog niet genoemd. Een paar jaar geleden zijn ze gestopt als Andringa bestuursleden. Nog steeds zijn ze actief als vrijwilligers op velerlei gebied in hun woonplaats Sneek en omgeving. Af en toe hebben we telefonisch contact.

Tsjerk en Asmahane (ZG 21133), ook jaren geleden afscheid genomen van het Andringa Stichtingsbestuur, maar er nog wel zijdelings bij betrokken, wonen niet meer op Schiermonnikoog. Tsjerk solliciteerde naar een andere gemeente in Friesland als directeur gemeentewerken en Asmahane runt in hun nieuwe woonplaats ergens aan de IJsselmeerkust galerie "Les Brisants".

Over Heleen Andringa (LE215), oud bestuurslid in de jaren rond de presentatie van het tweede Andringaboek in 1996, kreeg ik laatst een artikel toegestuurd over haar werkbezoek aan de Filippijnse boeren. Vanwege een uitwisseling tussen bisdom Groningen en het Filippijnse bisdom Isabella, verkeerde de docente aan het AOC te Buitenpost een maand lang onder de boeren. Schrijvende toestanden zag zij volop, maar ook hoopvolle signalen, zoals de hoge organisatiegraad. "Iedereen is georganiseerd, van boeren tot bewoners van de vuilnisbelt" aldus Heleen. Omdat wij heel dicht bij elkaar wonen, ontmoeten we elkaar regelmatig op straat of in de supermarkt. Mark en Heleen hebben een poosje het adressenbestand van Arjen onderhouden, waarna Mark het

enige jaren geleden bij mij thuis op de computer heeft geïnstalleerd.

Sinds wanneer zijn Hans en Thea Andringa (NC 2114 in boek 2) actief in ons bestuur? Al bijna acht jaar? De volgende ASB vergadering even vragen. Johan Nota heeft laatst veel van de door hem verzamelde Andringa familiegegevens aan Hans en Thea toevertrouwd. Thea was al een paar keer kascommissielid, doortastend, vlot en accuraat.

Piet (NC 2113 in Andringa boek 2), de broer van Hans, werd ook omstreeks 1996 bestuurslid. Piet's vrouw Els heeft ons al een paar keer gastvrij onthaald tijdens bestuursvergaderingen. Piet schrijft zeer trouw een artikel voor ASN. De kopij voor het volgende nummer ligt alweer klaar. Achtergrondinformatie over historische momenten probeert Piet te koppelen aan Andringa's uit het verleden, zodat je hun verhalen uit/in die tijd beter kunt situeren. In rap tempo borrelen zijn ideeën tijdens onze vergaderingen naar boven. Heel verschillende karakters stralen ze uit, die twee broers.

Herman, onze huidige voorzitter, en Hiltje (NB 22114) vorderen gestaag met de verbouwing en het opknappen van hun woonboerderij in Oldeholtpade. In februari werd de woonkeuken door het Andringa bestuur ingewijd tijdens het laatste bestuursoverleg. Wat wordt het mooi! Herman vertelde toen een heel bijzonder verhaal over een peperduur, maar niet gebruikt, horloge in een doosje dat hij onlangs ergens in dit boerderijtje verstopt vond. Het garantiebewijs stond op naam van een Andringa. Herman is gaan informeren en volgens de overleveringen was deze, inmiddels overleden,

persoon een ongehuwde hoofdonderwijzer uit die omgeving. Wie kan ons meer vertellen over die onbekende naamgenoot?

Heb ik nu alle oud- en huidige bestuursleden genoemd in dit artikel over "Ontmoetingen met Andringa's ..."? Nee, onze penningmeester nog niet! Jaap Andringa (SA 1212) is samen met zijn vrouw Eppy vanaf de oprichting tot en met heden altijd actief op velerlei gebied. Elke vergadering komen zij langs om mij in hun auto mee te laten rijden, op de achterbank heb ik dan nog even tijd om mijn papieren te ordenen! Dankzij Jaap (en dankzij jullie financiële inbreng) hebben wij de laatste jaren steeds een positief saldo.

Tenslotte wil ik afsluiten met een e-mail van 1 november 2002 naar aanleiding van ASN 36:

Beste Tsjikke,

Hier een berichtje van Henk, KA 1312.

Uit ervaring weet ik dat een secretariaat je niet in je koude kleren gaat zitten, temeer daar het niet het enige is wat je doorgaans te doen hebt, en zoiets als het verzorgen van een nieuwe ASN vaak op dezelfde personen neer komt. Maar, beste (ex-)secretaris, we zijn niets tekort gekomen!

Aangezien je je nu helemaal op het archiveren en documenteren kan toeleggen, kan je onderstaand bericht meteen in de map "ingekomen familieberichten" in één van de drie brandwerende hangmappenkasten stoppen.

Groetjes, Henk F. Andringa uit Zwanenburg

Tsjikke Andringa (YB 12214)

Andringa - boeken

De Andringa familieboeken zijn te bestellen door het verschuldigde bedrag over te maken naar:

Andringa Stichting te Kollum

Postgirorek. nr. 99008 of Raborek. nr. 32 02 01 015

o.v.v.: Bestelling .. x boek deel 1 en/of .. x boek deel 2

Na ontvangst van het bedrag krijgt u het boek / de boeken thuis gestuurd.

Persoonlijk boeken afhalen en betalen mag ook, maar laat dit dan even van te voren weten aan: Fam. F. Ettema- Andringa, Geert Knolweg 48, 8501 MK Joure

Kosten van de boeken:

Andringa Boek deel 1 (1985) € 40,00

Andringa Boek deel 2 (1996) € 25,00

Engelse versie (korte samenvatting bij deel 1) € 20,00

(Bij bestudering van deel 2 is deel 1 nodig als naslagwerk)

Verzendkosten per boek in Nederland € 5,00

Verzendkosten naar buitenland in overleg